

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Fax: 010 – 267 35 60
Inlichtingen: O.E. Smit
Telefoon: 06 12629262

Dienst: MO
Ons kenmerk: 17bb8490

Datum: 13 oktober 2017

Betref: Evaluatie Cultuurplanproces 2017-2020

Aan de leden van de commissie
Zorg, Onderwijs, Cultuur en Sport

Geachte commissieleden,

Inleiding

In het proces van totstandkoming van het Cultuurplan 2017-2020 heb ik u enkele toezeggingen gedaan met betrekking tot de evaluatie van het proces:

- 15bb8123 In 2016 het co-creatieproces van het cultuurplanproces te evalueren en hierbij ook aandacht te besteden aan de rol van de gebiedscommissies;
- 16bb7717 De wethouder betreft in de evaluatie van het proces van het tot stand komen van het cultuurplan ook de vastlegging van het Cultuurplan in de gemeentelijke begroting net als rol van de gebiedscommissies;
- 16bb8768 De wethouder stuurt de commissie in samenwerking met de RRKC een voorstel voor de evaluatie van het cultuurplanproces.

Bij brief van 21 maart jl. (17MO01599) heb ik u een voorstel voorgelegd voor de evaluatie van het proces van totstandkoming van het Cultuurplan 2017-2020 (hierna Cultuurplanproces genoemd). Met dat voorstel heeft u op 29 maart 2017 ingestemd. Conform mijn voorstel heeft u daarmee besloten de hiervoor genoemde toezeggingen als afgedaan te beschouwen.

In de afgelopen maanden heeft KWINK Groep in mijn opdracht de evaluatie van het Cultuurplanproces uitgevoerd. Het evaluatierapport gaat als bijlage bij deze brief. Het bureau heeft daartoe een digitale vragenlijst gestuurd aan alle cultuurplanaanvragers, groeps gesprekken gehouden met vertegenwoordigers van uw commissie, de RRKC/RKS, de afdeling Cultuur, de culturele instellingen, vertegenwoordigers van de gebiedscommissies, voormalig wethouder Cultuur en mijzelf. Daarnaast is een documentenanalyse gedaan en heeft een klankbordgroep, bestaande uit directeur RKS, twee directeurs van cultuurplaninstellingen en een medewerker van de afdeling Cultuur, een kritische reflectie gegeven op de tussen- en eindrapportage.

Enkele leden van uw commissie hebben deel uitgemaakt van een gesprek met de KWINK-groep in het kader van de evaluatie. Ik vind het van groot belang dat u allen in de evaluatie wordt betrokken en gekend. Ik heb daarom aan KWINK Groep gevraagd een oplossing te vinden voor het gegeven dat het onderzoeksrapport, dat een zorgvuldige weging vormt van de verzamelde percepties uit het totaal aan afgenomen interviews, afgerond is terwijl tegelijkertijd mogelijk niet de percepties van alle commissieleden daar een plaats in hebben gekregen. In

overleg met het onderzoeksbureau stel ik u voor een werksessie te organiseren waarin u met mij op basis van de resultaten van de evaluatie vooruit kijkt naar een volgend cultuurplanproces. De uitkomsten van deze bijeenkomst voeg ik vervolgens als oplegger toe aan het evaluatierapport. Graag hoor ik of u ingaat op mijn voorstel.

In de afgelopen weken heb ik het rapport van KWINK Groep voor een eerste oordeelsvorming voorgelegd aan de Agendacommissie van het Directeurenoverleg van de cultuurplaninstellingen. De Agendacommissie gaf aan tevreden te zijn met het proces en de uitkomsten van de evaluatie en wil graag meedenken over de verdere uitwerking van de aanbevelingen.

Dat overleg zal wat mij betreft nog in oktober van dit jaar starten en doorlopen tot medio 2018, als het proces voor het Cultuurplan 2021-2024 start.

In het navolgende ga ik in op de naar mijn mening belangrijkste aspecten uit het evaluatierapport en de manier waarop ik voornemens ben daarmee om te gaan in de voorbereiding van het Cultuurplan 2021-2024, voor zover nu bekend is welke vorm dat Cultuurplan krijgt. Met uw commissie zou ik de resultaten van de evaluatie van KWINK Groep en mijn reactie daarop graag in een van uw komende vergaderingen bespreken.

De opdracht

De centrale vraag van het onderzoek was wat de rol van de verschillende betrokkenen was en wat hun verwachtingen en ervaringen waren in de verschillende fases van het cultuurplanproces. Doel was op basis van de terugblik te komen tot verbeteringen voor het volgende cultuurplanproces.

Aan het onderzoeksbureau werd meegegeven dat de evaluatie diende in te gaan op elk van de volgende fases:

1. Totstandkoming uitgangspuntennota en Beleidskader Cultuurplan 2017-2020
2. Indiening aanvragen
3. Advisering door RRKC
4. Verdelingsvoorstel en besluitvorming Cultuurplan.

Verder is gevraagd enkele algemene vragen in de evaluatie een plaats te geven, zoals de vraag

- of de huidige cultuurplansystematiek van Rijk en andere overheden nog aansluit bij de behoeften van de culturele sector;
- hoe de relatie met het Rijk (OCW, rijksfondsen en Raad voor Cultuur) en G9 beoordeeld moet worden in het cultuurplanproces.

Ook diende de rol van de gebiedscommissie (toezegging 15bb8123) een plaats te krijgen in de evaluatie, evenals de vastlegging van het Cultuurplan in de gemeentebegroting (16bb7717).

KWINK Groep heeft naar mijn mening aan alle opdrachten en vooraf meegegeven vragen voldaan. Het resultaat is een in mijn ogen evenwichtig, gedegen en zeer bruikbaar evaluatierapport.

Om tot haar bevindingen te komen heeft het bureau per fase een aantal criteria gehanteerd die consequent zijn toegepast:

- Toegankelijkheid
- Transparantie

- Toepasbaarheid
- Tevredenheid (over het proces, dus niet per definitie over de uitkomsten van het proces).

Ze geven een helder antwoord op uw en mijn vraag wat de rol van de verschillende betrokkenen in het proces in de verschillende fases was en wat hun verwachtingen en ervaringen waren.

De evaluatie van fase 1. is bovendien aangevuld met het criterium 'eigenaarschap' (de mate waarin betrokkenen zich verantwoordelijk voor en onderdeel van het beleidskader voelden) en die van fase 4. met het criterium 'doelrealisatie' (de mate waarin het verdelingsvoorstel heeft bijgedragen aan beleidsdoelstellingen voor cultuur in Rotterdam). Dit geeft extra handvatten voor de beantwoording van de vraag over de vastlegging van het Cultuurplan in de begroting en het gemeentelijke beleid en de toekomstige uitwerking van het begrip co-creatie.

Conclusies en aanbevelingen

KWINK Groep concludeert op basis van de online vragenlijst en de groepsgesprekken dat het proces van totstandkoming van het Cultuurplan over het algemeen tot tevredenheid stemt. De betrokkenen partijen, waaronder ook de leden van uw commissie met wie gesproken is, gaven aan dat zij de inrichting van de meeste fasen van het proces zorgvuldig vonden, de communicatie over de inrichting van fasen wordt door de meeste partijen als goed beoordeeld en de transparantie van het proces dan ook een voldoende scoort. Uiteraard zijn er ook verbeterpunten, die KWINK Groep vertaalt in een aantal aanbevelingen. Ik ga op de belangrijkste hieronder in.

Aanbevelingen met betrekking tot co-creatie en beleidsontwikkelingen

De geïnterviewde partijen geven aan in grote mate achter het Beleidskader 2017-2020 te staan. Als reden daarvoor noemen ze het co-creatieproces; KWINK Groep concludeert daaruit dat in het bijzonder culturele organisaties zich meer eigenaar voelen van proces en beleidskader. Ook blijkt uit het onderzoek dat het co-creatieproces aanzet heeft gegeven tot meer stedelijke netwerken en platforms van culturele instellingen op verschillende deelgebieden.

Tegelijkertijd blijkt uit het onderzoek dat de rolverdeling en bijbehorende verantwoordelijkheid tijdens het co-creatieproces onduidelijk waren voor alle betrokken partijen. Partijen hadden moeite met de invulling en afbakening van hun eigen rol en het feit dat de rollen en verhoudingen tussen partijen in het cultuurplanproces niet gelijkwaardig zijn.

Ook geeft een aantal betrokkenen aan een meer inhoudelijk kader te hebben gemist bij aanvang van het co-creatieproces, in de vorm van een visie vanuit de gemeente of een kader waarin al criteria en eisen voor aanvragers zouden staan. Zij menen dat dit de effectiviteit van de sessies had kunnen versterken en de noodzaak van een aanvullend visiedocument had kunnen voorkomen.

Aanbeveling 1

KWINK Groep stelt zich op grond van deze bevindingen in haar eerste aanbeveling de vraag of co-creatie het juiste middel is om tot een beleidskader te komen. Indien gestreefd wordt naar co-creatie is het volgens het onderzoeksbureau belangrijk expliciet te maken wat ieders rol is en hoe gelijkwaardigheid tussen de deelnemers kan worden bewerkstelligd.

Aanbeveling 2

De keuze kan volgens KWINK Groep ook vallen op een andere vorm van (interactieve) beleidsontwikkeling, zoals inspraak, debat, medezeggenschap of andere vormen van invloed. In deze vormen is gelijkwaardig eigenaarschap minder noodzakelijk. In alle gevallen is het volgens KWINK Groep wel aan te bevelen om de kaders van het proces, rollen, functies, verantwoordelijkheden en bevoegdheden aan de voorkant helder te formuleren.

Reactie op aanbevelingen 1 en 2

Ik kan mij vinden in de conclusies en aanbevelingen van KWINK Groep. Co-creatie heeft duidelijk geleid tot meer draagvlak en eigenaarschap en we moeten de winst daarvan vasthouden. Tegelijk moeten we naar mijn mening voor een volgende periode inderdaad zoeken naar een vorm die meer recht doet aan de diverse rollen en verantwoordelijkheden én die rollen en verantwoordelijkheden ook duidelijker benoemen c.q. afbakenen. Naast de vorm zal in mijn ogen van de kant van de gemeente vooraf ook al veel duidelijker moeten zijn binnen welke kaders (algemene beleidsdoelstellingen, financiële ruimte, specifieke speerpunten voor cultuur en dergelijke) de uitgangspunten voor het cultuurbeleid in de periode 2021-2024 geformuleerd worden.

In enkele andere grote steden is in de aanloop naar het Cultuurplan 2017-2020 ervaring opgedaan met door KWINK Groep genoemde interactieve vormen van beleidsontwikkeling als inspraak en debat. Wij zouden daarmee ons voordeel kan doen in het volgende cultuurplanproces.

Wat mij betreft is de zoektocht naar een effectievere vorm van interactiviteit met behoud van de opbrengsten van het co-creatieproces dus ook een van de punten voor bespreking in de hiervoor genoemde werksessie. Ik zal hierover ook in overleg treden met de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, met het Directeurenoverleg van de cultuurplaninstellingen en met het nieuwe talent en de nieuwe culturele initiatieven die terecht vragen meer betrokken te worden bij de ontwikkelingen in de sector.

Een volgend cultuurplanproces

Alle partijen hebben onderwerpen aangedragen die in een volgend cultuurplanproces verbeterd kunnen worden of op zijn minst stof tot nadenken geven: problemen met de ICT bij het indienen van aanvragen; grote en kleine instellingen, bestaande en nieuwe worden met één maat gemeten terwijl er een groot verschil is in omvang en ervaring; er is veel sprake van stress en hoge werkdruk.

KWINK Groep geeft de gemeente, maar ook de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur op dit punt een aantal overwegingen mee die kunnen bijdragen aan een verbetering van een volgend cultuurplanproces.

Overweging 1

De overweging om onderscheid te maken tussen kleine en grote instellingen als het gaat om de verdeling van gelden. Op deze wijze bestaat meer ruimte voor diversiteit van culturele instellingen. Ook zal het indienen van een subsidieaanvraag, met name voor de kleine en nieuwe instellingen toegankelijker worden, wanneer zij aan inrichtingseisen moeten voldoen die op maat zijn. Eén suggestie om dit te bewerkstelligen is volgens KWINK Groep om grote instellingen niet in dit Cultuurplan mee te nemen. Daarbij kan de gemeente Rotterdam het A-BIS-model van de gemeente Amsterdam zien als inspiratie. Overigens moet er volgens KWINK Groep bij het maken van meer onderscheid wel gelet worden op de voorwaarde van gelijke behandeling van aanvragen door beoordelaars, zoals de RRKC.

Overweging 2

De overweging om een budget vast te stellen voor innovatie. De gemeente Rotterdam heeft, aldus KWINK Groep, innovatie als speerpunt opgenomen in het Beleidskader 2017-2020. Om te bewerkstelligen dat culturele instellingen aan dit belangrijke speerpunt bijdragen, zou de gemeente kunnen overwegen specifieke bedragen daarvoor te oormerken.

Overweging 3

De overweging om nieuwe instellingen een handreiking te bieden. Nieuwe instellingen ervaren het indienen van een aanvraag als complex en onduidelijk. Een betere handreiking naar deze instellingen kan hen helpen volgens KWINK Groep. Specifiek over het al dan niet indienen van een aanvraag en de effecten op de organisatie bij honorering van de aanvraag brengt hen op gelijke voet met instellingen die al ervaring hebben met het Cultuurplan.

Overweging 4

De overweging om lichtere formats te hanteren bij het indienen van aanvragen. Voor culturele instellingen is het indienen van een aanvraag naar de mening van KWINK Groep complex. Minder ingewikkelde formats met flexibele antwoordmogelijkheden zouden dit kunnen verbeteren. Eén suggestie is om in het format samen te werken met andere subsidiërende overheden, bijvoorbeeld met het Fonds Podiumkunsten. Op dit punt zou de gemeente Rotterdam kunnen kijken naar de werkwijze van de gemeente Groningen, aldus KWINK Groep.

Reactie op de overwegingen 1 tot en met 4

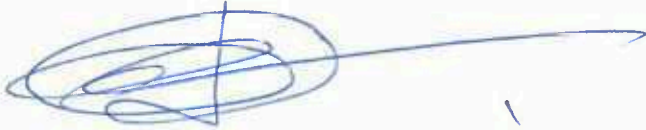
Naar mijn mening zijn dit overwegingen die we zeker moeten betrekken bij de voorbereiding van het volgende cultuurplanproces, dat in de tweede helft van 2018 start.

Met het culturele veld, de RSKC en uw commissie zal ik de komende tijd op diverse momenten in gesprek gaan over de aanbevelingen van KWINK Groep om tot een nog beter Cultuurplanproces 2021-2024 te komen. Dit overigens met inachtneming van de jurisprudentie en regelgeving die er op het punt van subsidieverlening is. Ik nodig uw commissie uit de aanbevelingen van KWINK Groep mee te nemen in de door mij voorgestelde werksessie.

Zoals u weet, is Rotterdam ook in overleg met het ministerie van OCW en andere overheden over een herziening van de cultuurplansystematiek waarbij uitgangspunt is dat dit meer recht zou moeten doen aan de belangen van de stedelijke regio's en de behoeften van de culturele organisaties in het land. Ook worden in dat overleg afspraken gemaakt om de processen van Rijk en gemeenten zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen en parallel te laten lopen. Ik zal

daarin uiteraard de wensen en behoeften van onze stad daar inbrengen en met de andere overheden bespreken hoe we het cultuurplanproces zoveel mogelijk kunnen uniformeren en laten aansluiten op de constatering uit deze evaluatie.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Pex Langenberg
Wethouder Mobiliteit, Duurzaamheid, en Cultuur

Bijlage :
Evaluatie Proces van totstandkoming Cultuurplan 2017-2020 Rotterdam door KWINK Groep